

Kardinal Christoph Schönborn

DUHOVNIKOVA SREČA
Po stopinjah arškega župnika

Cardinal Christoph Schönborn
La joie d'être prêtre
À la suite du Curé d'Ars
© Editions des Béatitudes 2009

Prevedla Janez Ferkolj in Anton Štrukelj
Lektoriral Janez Zupet
© Marijina kongregacija, Ljubljana 2009

+++

Drugo premišljevanje (stran 24-45):

Pri izvirih usmiljenja

»Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen« (Lk 6,36). Toda *kako* je Oče usmiljen? Kako naj bomo *kakor* on? Če smo poklicani, da delujemo »*in persona Christi*«, v Kristusovi osebi, je za nas duhovnike posebej pomembno, da razumemo, kako je Jezus usmiljen.

Očitno je, da je usmiljenje v srcu evangelija: » Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenje dosegli« (Mt 5,7). Nič manj ni očitno, da je naš čas posebno zaznamovan z usmiljenjem in s potrebo po usmiljenju. Zelo sem presenečen, ko vidim, kako zelo je usmiljena ljubezen v središču svetosti sodobnega časa. Terezija izredno pričuje o tem. Sveti arški župnik nenehno govori o Božjem usmiljenju. Nam pa je povsem blizu papež Janez Pavel II., ki je rekel sam o sebi: »Sporočilo o Božjem usmiljenju je močno zaznamovalo podobo mojega papeževanja« (7. junija 1997).

Med svojim zadnjim obiskom na Poljskem, dne 17. avgusta 2002 je posvetil novo baziliko v Łagiewnikih. Homilija, ki jo je tedaj imel, se mi zdi kot njegova oporoka. Je kot močan klic vsej Cerkvi, naj bo pričevalka usmiljenja. Navajam vam dva odlomka:

»Kako nujno današnji svet potrebuje Božje usmiljenje! Iz globine človeškega trpljenja se na vseh koncih sveta dviga klic po usmiljenju. Kjer

vladata sovraštvo in maščevanje, kjer vojna povzroča trpljenje in smrt nedolžnih ljudi, povsod tam je nujno potrebna milost usmiljenja, da bi spravila duha in srce ljudi ter vzpostavila mir. Kjer ne spoštujejo življenja in dostojanstva ljudi, je nujno, da usmiljena Božja ljubezen obsije neprecenljivo vrednost vsakega človeškega bitja. Potrebujemo usmiljenje, da se v luči resnice končajo vse krivičnosti sveta.«

Potem pridejo slovesne besede, ki odzvanjajo kot nekakšna oporoka tega velikega papeža: »V tem svetišču slovesno izročam svet Božjemu usmiljenju z iskreno željo, da sporočilo o Božji usmiljeni ljubezni, ki jo je tu oznanjala sveta Favstina, doseže vse ljudi sveta in napolni njihova srca z upanjem. To sporočilo naj bi se iz tega kraja razširilo povsod po naši ljubljeni domovini in po svetu. Naj bi se izpolnila obljuba našega Gospoda Jezusa Kristusa: 'Tu se bo ukresala iskra, ki bo pripravila svet na moj prihod ob koncu časov.' To iskro Božje milosti moramo razplamteti in ta ogenj usmiljenja podariti naprej svetu. V Božjem usmiljenju bo svet našel mir in človek blaženost! Vam, dragi bratje in sestre, zaupam to nalogo. Bodite pričevalci usmiljenja!«

Da, bodimo pričevalci usmiljenja! Prav o tem bi vam zdaj rad govoril. Najprej o evangeliju. Natančneje o šoli Jezusovega usmiljenja. Nato bi vam rad spregovoril o zakramentu usmiljenja.

1. V šoli Jezusovega usmiljenja

Začnimo z dvema prizoroma iz evangelija, ki nam veliko povesta o Jezusovem usmiljenju in tudi o tem, *kako* malo so učenci to razumeli.

Prvi prizor pogosto uporabljajo za začetek duhovnih vaj. To je Jezusovo povabilo dvanajsterim, naj gredo v samotni kraj in se odpočijejo po svojem prvem izkustvu misijona.

»Apostoli so se zbrali pri Jezusu in mu povedali vse, kar so storili in učili. Rekel jim je: 'Pojdite sami zase v samotni kraj in se nekoliko odpočijte!' Mnogo jih je namreč prihajalo in odhajalo, da še jesti niso utegnili. In sami zase so se v čolnu odpeljali v samotni kraj. Videli so jih pa, da odhajajo, in mnogo jih je to izvedelo. In od vseh mest so peš hiteli tja in prišli pred njimi. Ko je Jezus izstopil, je zagledal veliko množico. Zasmilili so se mu, ker so bili kakor ovce, ki nimajo pastirja, in začel jih je mnogokaj učiti« (Mr 6,30-34).

»Začel jih je mnogokaj učiti, dolgo učiti.« Ta odlomek me vedno gane: Veliko Jezusovo usmiljenje do ljudi, ki so šli za njim vse do tega samotnega kraja na obali jezera (po izročilu verjetno Tabga), se kaže najprej v tem, da jih je učil. Ni naključje, da je *poučevanje* eno od duhovnih del usmiljenja. Jezus jih poučuje in njegova beseda jih ne utruja, kajti »učil jih je, kakor kdor ima oblast in ne kakor njihovi pismouki« (Mt 7,29). Jezus je govoril ure in ure in ljudje so pozorno poslušali njegovo besedo. Jezus ima najprej usmiljenje z našim pomanjkljivim spoznanjem, z našo nevednostjo. Kruh, ki ga potrebujemo bolj kakor vse drugo, je njegova beseda. Brez tega smo »kakor ovce brez pastirja«.

Bil sem učenec Josepha Ratzingerja.¹ Njegovi učenci smo pri profesorju Ratzingerju najbolj občudovali njegov izredni dar poučevanja. To doživljamo z njegovim papeževanjem. Benedikt XVI. je mojster Božje besede, ves prežet z Božjo besedo, živi Božjo besedo in jo posreduje tako živo, tako preprosto in jasno.

Kaj je Jezus tisti dan učil? Tega ne vemo. Vemo pa, da so ga ljudje zelo pozorno poslušali. »Nikoli ni noben človek govoril tako, kakor govori ta človek« (Jn 7,46), so govorili služabniki vélikega zbora v Jeruzalemu. Jezusova beseda, ki nam jo podajajo evangeliji, je kakor »kruh Besede« za ves čas Cerkve. Če pustimo, da nas prežame njegova beseda, pomeni tudi, da pustimo, da nas prežame njegovo usmiljenje. To mora resnično preiti v bistvo našega življenja: Jezusova beseda nas mora oblikovati. Njegove besede prihajajo naravnost iz vira vsega usmiljenja, iz Očetovega srca. Jezus govori samo to, kar prihaja od Očeta. Papež Benedikt XVI. rad premišljuje o tej Jezusovi besedi pri Janezu: »Beseda, ki jo slišite, ni moja, ampak je beseda Očeta, ki me je poslal« (Jn 14,24). Jezusova beseda prihaja neposredno iz Očetovega srca. Iz njega Jezus zajema svojo besedo, svoje usmiljenje.

Učenci so potrebovali dolgo časa, preden so vstopili v srce Jezusovega usmiljenja. To je bila težka pot, ki jo je Jezus prehodil z njimi, da so končno razumeli in uresničevali njegovo usmiljenje. "Doklej vas bom prenašal?" vpraša Jezus svoje učence (Lk 9,41; Mr 9,19; Mt 17,17). Kako težko je povsem vstopiti v Jezusovo usmiljenje! O tem pričujeta dva primera.

Marko piše: »Jezus jih je začel marsikaj učiti. Ko je bilo že pozno, so k njemu stopili njegovi učenci in rekli: 'Samoten je ta kraj in ura že pozna. Odpusti jih, naj odidejo v bližnje pristave in vasi in si kupijo kaj živeža'« (Mr 6,34b-36).

Oh! Usmiljenje učencev je res lepo!! Močno se bojim, da so ob koncu tega dolgega dne bili učenci prvi, ki so imeli dovolj govorov svojega Učitelja in so močno čutili praznino v svojem želodcu, v svojih *rahamim*, v svoji notranjosti, ki jim je govorila, da je čas za večerjo! Toda vsa ta množica jim ne da miru in zato bi bilo primerno, da se jih Jezus »usmili« in jih odpusti, da si gredo iskat svoj živež!

Ta oblika usmiljenja je razumljiva. Toda Jezus vidi stvari drugače. Učenci so gotovo naredili kisel obraz, ko jim je rekel: »Dajte jim vi jesti«! Odgovorijo mu v dokaj zbadljivem tonu: »Ali naj gremo in kupimo kruha za dvesto denarijev ter jim damo jesti?« Dvesto denarijev je delavčeva letna plača ... Oni pa nimajo ničesar.

Tukaj prvikrat jasno vidimo, kar bo še bolj očitno v nadaljevanju: Jezusovo usmiljenje ni na človeški lestvici, presega nas. Kar od svojih učencev pričakuje, je v resnici nekaj nemogočega. Zato razumemo njihov namig: čas je za večerjo, čas je, da ti ljudje odidejo ... Prišli smo semkaj, da bi se odpočili, saj

---

¹ Nemški kardinal Joseph Ratzinger je bil rojen 16. aprila 1927 in je postal papež Benedikt XVI. dne 19. aprila 2005.

je bilo vendar tako predvideno, saj si nam to obljubil! Jezus je namreč rekel: »Pojdite sami zase v samotni kraj in se nekoliko odpočijte!« Namesto tega imajo zopet dan z množicami (Mr 6,35-44). Kako zahtevno in težko je Jezusovo usmiljenje!

Prihajam k drugemu primeru: Tokrat je nasprotje med Jezusovim usmiljenjem in usmiljenjem učencev še bolj očitno. Prizor navaja sveti Matej (15,21-28), poteka pa onkraj Galileje, v poganski pokrajini Tira in Sidona, na poganskem ozemlju. Jezus se je umaknil tja za nekaj dni, inkognito. Toda skrivnost ni bila varovana. Neka žena iz te pokrajine, Kananejka, se mu približa in vpije: »Usmili se me, sin Davidov, moja hčer zelo muči hudi duh!«

Ta uboga žena torej pride k Jezusu in prosi za njegovo usmiljenje. Kaj stori Jezus? »Toda Jezus ji ne odgovori besede. Pristopili so njegovi učenci in ga prosili: Izkaži ji usmiljenje!«

Učenci se zdijo sočutni, nasprotno pa se zdi, da je Jezus trd. Učenci so vljudno izrazili nagib svojega sočutja in rekli Jezusu: "Izkaži ji milost, ker nas nadleguje s svojimi klici. Nakloni ji, kar hoče, ker vpije za nami, nam gre na živce, nam je v nadlego« ...! To je sočutje apostolov! Kako pogosto se nam dogaja, da smo sočutni kakor oni samo zato, da bi se znebili nadležnega človeka. Premislimo pošteno: kolikokrat kot škofje in kot duhovniki ravnamo tako zaradi pritiska javnega mnenja, zato ker se bojimo krikov in vpitja tiska. Tedaj popustimo, umolknemo, se umaknemo. Jezus noče, da bi bili usmiljeni na ta način. A kako težko je to premagati!

Jezusovo ravnanje zbuja spotiko; imamo vtis, da je neizprosen, zlasti ko odgovori: »Le k izgubljenim ovčam Izraelove hiše sem poslan« ... ta poganka me ne zanima, prišel sem za Jude in ne za pogane... to ni moj problem, tudi če prosi za moje usmiljenje! To pa res ni niti zelo ljubeznivo niti zelo sočutno z Jezusove strani!

Berimo naprej: »Toda žena je prišla in padla predenj, govoreč: 'Gospod, pomagaj mi!'« Žena ne izgubi poguma, ne odneha, obesi se na Jezusa, se vrže k njegovim nogam, vztraja. Jezusova govorica pa postane še hujša: če bi danes kakšen škof govoril tako, bi se znašel pred sodiščem! »Ni prav, da bi se kruh vzel otrokom in vrgel psom.« (Judje so včasih ravnali s pogani kot s psi. – V srednjem veku pa so tudi kristjani ravnali z Judi kot s psi, »žid« je bila najhujša žaljivka. Na Dunaju je znan napis: Iudaici canes, judovski psi).

Evangelij končuje: »Tedaj je žena rekla: 'Res je, Gospod, a tudi psički jedo od drobtinic, ki padejo z mize njihovih gospodarjev!' Žena se strinja. Ve, da nima pravice do te pomoči, za katero prosi Jezusa. Ob tem Jezus "klone" in pretresen odgovori: "Žena, velika je tvoja vera; zgôdi se ti, kakor želiš!" (Mt 15,21-28).

Ta prizor me gane. Kako naj pridemo do te moči, te jasnosti, te goreče želje, ki priganja to ženo prav do njenih silovitih napadov, da bi zbudila tako veliko dejanje vere? To nas spodbudi k premišljevanju o tem, kako je Jezus tudi zahteven v svojem usmiljenju. Jezus popelje to ženo s seboj na težavno pot,

postavi jo pred izziv in ji ne nakloni takoj tistega, za kar prosi. V Jezusovem usmiljenju je neka *strogost*.

Želel bi še dalj časa premišljevati o tem Jezusovem »zahtevnem usmiljenju«. Če v našem življenju ni resnice, potem se nas usmiljenje tako rekoč ne more dotakniti. Po drugi strani pa ne prenašamo resnice, če se nas ni prej dotaknilo usmiljenje. Samo v luči Božjega usmiljenja lahko gledamo v obraz svoji lastni bedi. Ali je ta žena v Jezusovem ravnanju zaznala kaj drugega kakor navidezno trdoto? Tega ne vemo. Toda kadar pomislim na kapucinskega patra Pija in na to, kako je bilo njegovo usmiljenje tudi trdo, zahtevno, tedaj spoznamo, da se moramo še veliko naučiti glede tega, kako naj izkazujemo Jezusovo usmiljenje. Vendar če ni vsaj začetnega osnovnega izkustva usmiljenja, ne pridemo do resnice, ne pridemo do tega, da bi prenesli resnico.

V svetu brez usmiljenja vsi ljudje hočejo opravičiti sami sebe. Dopuščati svoje krivice brez upanja na odpuščanje je skoraj duhovni samomor.

Vzemimo otroke, ki so jih njihovi straši zavrgli: ne morejo priznati svojih napak, ker bi to še povečalo zavračanje staršev. Vzemimo nato otroka, ki ve, da ga njegova mami, njegov oči ljubita ne glede na to, kaj je storil: vrgel se bo v naročje svoje mamice tudi tedaj, ko je storil neumnosti, ker ve, da ga ljubi.

Ker še nismo sprejeli Jezusovega usmiljenja v dno svojega srca, se vedno nagibamo k temu, da sami sebe razglušamo za »nedolžne« in obtožujemo druge. Ali pa se pojavi skušnjava malodušnosti in celo obupanosti, ko brez olepševanja vidimo svoje grehe, ko se naša beda neizprosno nastani pred nas.

Sveta sestra Favstina je v svojem Dnevniku zapisala pretresljiv pogovor med usmiljenim Jezusom in grešnikom:

Jezus: "Ne boj se, grešnik, svojega Odrešenika. Prvi se približujem tebi, ker vem, da se sam nisi sposoben dvigniti k meni. Ne beži, otrok, od svojega očeta. Želi se pogovoriti na samem s svojim usmiljenim Bogom, ki ti sam želi izreči besede odpuščanja in te obsuti z milostmi. Kako draga mi je tvoja duša! Zapisal sem te na svoje dlani. Povzročil si globoko rano v mojem srcu."

- Grešnik: »Gospod, slišim tvoj glas, ki me kliče, da bi se vrnil s krive poti, pa nimam ne poguma ne moči.«

- Jezus: "Jaz sem tvoja moč, dal ti bom moči za bojevanje."

- Grešnik: »Gospod, priznavam tvojo svetost in se te bojim.«

- Jezus: "Moj otrok, zakaj se bojiš usmiljenega Boga? Svetost me ne ovira, da bi ne bil usmiljen do tebe. Glej, človek, zate sem na zemlji postavil prestol usmiljenja. Ta prestol je tabernakelj in s tega prestola usmiljenja želim stopiti v tvoje srce. Glej, nisem se obdal ne s spremstvom ne s stražo. Vsak trenutek imaš dostop do mene. Ob vsakem dnevnem času se želim pogovarjati s teboj in te obsipati z milostmi."

- Grešnik: »Gospod, bojim se, da mi ne boš odpustil tako velikega števila grehov. Moja beda me napolnjuje s strahom.«

- Jezus: "Moje usmiljenje je večje kakor tvoja beda in beda vsega sveta. Kdo je izmeril mojo dobroto? Zate sem se spustil iz nebes na zemljo; zate sem

se dal pribiti na križ; zate sem dovolil s sulico odpreti svoje presveto Srce in sem ti odprl studenec usmiljenja. Pridi in črpaj s posodo zaupanja milosti iz tega izvira. Ponižnega srca nikoli ne zavračam. Tvoja beda je utonila v globinah mojega usmiljenja. Zakaj bi se z menoj prerekal zaradi svoje bede? Napravi mi veselje in mi izroči vse svoje stiske in vso bedo, jaz pa te bom napolnil z zakladi svojih milosti."

- Grešnik: »Gospod, s svojo dobroto si premagal moje kamnito srce. Glej, z zaupanjem in ponižnostjo se bližam sodišču tvojega usmiljenja. Z roko svojega namestnika mi podeli odpuščanje. Gospod, čutim, kako sta se milost in mir izlila v mojo ubogo dušo. Čutim, da me je popolnoma prevzelo tvoje usmiljenje, Gospod. Več si mi odpustil, kot sem si upal pričakovati ali kot sem bil sposoben pomisliti. Tvoja dobrota je prekosila vse moje želje. Zdaj te, prevzet od hvaležnosti za toliko milosti, vabim v svoje srce. Blodil sem okrog po krivih poteh kot izgubljen otrok, ti pa mi nisi prenehal biti oče. Pomnoži v meni tvoje usmiljenje, saj vidiš, kako sem slaboten.

- Jezus: "Otrok, ne govori več o svoji bedi, ker se je več ne spominjam. Poslušaj, moj otrok, kaj ti želim povedati: Prikleni se na moje rane in črpaj vse iz izvira življenja, kar koli more tvoje srce poželei. Slastno pij iz izvira življenja in ne boš omagal na poti. Glej v sijaj mojega usmiljenja in ne boj se sovražnikov svojega odrešenja. Slavi moje usmiljenje" (Dnevnik, 1485).

2. Spoved – »sodišče usmiljenja«

Sveta Favstina, prva svetnica novega tisočletja, ki jo je Janez Pavel II. razglasil na belo nedeljo (in albis), na "nedeljo Božjega usmiljenja", v svetem jubilejnem letu 2000, imenuje spoved »sodišče usmiljenja« (Dnevnik, 975). Kaj je s tem zakramentom? In zlasti, kaj je z njim v našem osebnem življenju duhovnikov in škofov ter v naši pastoralni? Kako naj ne bi o tem premišljevali na tem kraju, kjer je sveti župnik na edinstven, junaški način opravljal službo tega zakramenta! Arški župnik, pater Pij, pater Mandić, da omenimo samo nekatere velikane spovedovanja, nam povedo, kako je ta zakrament v središču duhovniškega življenja.

Vendar je v naših evropskih deželah spovedovanje skoraj izginilo iz življenja kristjanov, razen v nekaterih romarskih krajih. Tukaj mislim zlasti na Medjugorje, ki je že 28 let eden izrednih krajev spovedi, zakramenta sprave: na tisoče in tisoče ljudi se spoveduje. Ob tem spominjam, da je uradno stališče Cerkev do Medjugorja znano. Ni se spremenilo od izjave škofovske konference nekdanje Jugoslavije, ki jo je večkrat potrdila kongregacija za verski nauk. Uradno stališče se torej v treh točkah glasi takole:

1) *Non constat de supernaturalitate*. To pomeni: Ni gotovo, da so pojavi nadnaravni, a to ni izključeno. Cerkev ne zanika te možnosti, vendar jo pušča odprto. Sodba Cerkev še ni izrečena.

2) Zato ni dovoljeno uradno romati v ta kraj; škofijska romanja, na primer, niso dovoljena.

3) Ker veliko vernikov hodi v ta kraj, je pastirjem priporočeno, da zagotovijo duhovno spremstvo romarjev, ki se napatijo tja. Prav to se dogaja že 28 let.

S temi tremi smernicami sme Medjugorje nadaljevati tako zelo milostno pot za vso Cerkev. To, kar je za ta romarski kraj posebej značilno, so *spovedi*. Kolikokrat sem slišal govoriti, da so bili sobratje duhovniki pretreseni z izkušnjo spovedovanja v Medjugorju! Mnogi med nami ponovno odkrivamo spoved (in spovedovanje) v Medjugorju!

Kako zelo potrebujemo to službo v svojem duhovniškem življenju! Kot škof nimam dovolj priložnosti opravljati to službo ali bolje: ne vzamem si dovolj časa, da bi se ji posvetil, na žalost. Mislim, da bi bilo dobro, če bi imeli škofje manj sej in bi šli pogosteje spovedovat. Vsekakor pa vselej, ko sem eno ali dve uri v spovednici v dunajski stolnici, pridem ven okrepljen in potrjen v svojem duhovniškem poklicu. V stolnici svetega Štefana na Dunaju je zakrament sprave na voljo od šeste ure zjutraj do desete ure zvečer. Duhovniki, ki so tako na voljo vernikom, niso brez dela, Bogu hvala! Nasprotno pa je v večini naših župnij ta zakrament skoraj izginil. Kaj storiti? (Vsaj v naših krajih) nas premalo prosijo za spoved, in iz tega sklepamo: manj časa redne navzočnosti za ta zakrament! In to še bolj zmanjšuje pogostnost spovedi. Ali so naše spovednice prazne zato, ker ljudje ne pridejo, ali pa zato, ker je z naše strani premalo ponudbe? Poglejte pričevanje starega duhovnika v neki vasi v dunajskem predmestju, ki se je zdaj s petinosemdesetimi leti umaknil s svoje župnije: Dolga desetletja je bil vsak dan ob pol petih zjutraj v spovednici. Ljudje iz okolice so vedeli, da je gospod župnik v spovednici. Ko so hodili na delo na Dunaj ali v predmestje, so zavili v to vas, da bi šli k spovedi. Župnik je bil vedno tu. Svojo spovednico je nekoliko povečal, da je mogel v njej opraviti svojo jutranjo telovadbo! Bral je, molil in čakal ... bil je tu. Bil je eden najboljših pastirjev za mlade, ki so ga ljubili. Temu čudovitemu duhovniku izkazujem čast in priznanje!

V dunajski nadškofiji smo letos pripravili pastoralne dneve za duhovnike o spovedi, o zakramentu sprave. Eden od soglasnih sklepov je bil, da moramo nameniti določene in stalne ure za spovedovanje. Toda predpogoj, ki izhaja iz naših srečanj, je, da duhovniki sami hodimo k spovedi. Kako se mi sami spovedujemo, kakšno pomembnost ima spoved v našem življenju? Če se mi ne spovedujemo, ali je kaj čudnega, da verniki ne prihajajo veliko k spovedi?

Kako naj ponovno najdemo in odkrijemo ta zakrament? Zdaj govorim o izkušnji v naših nemško govorečih deželah; vem, da so drugje izkušnje verjetno drugačne. Gotovo ne smemo sanjati o množičnih spovedih pred božičem in veliko nočjo, kakor smo jih poznali pred koncilom, v petdesetih letih prejšnjega stoletja. V mojem otroštvu so bile še vrste pred spovednicami. Na Dunaju je imela neka cerkev blizu železniške postaje dvanajst spovednic. In ljudje so vsak dan pred odhodom na delo stali v vrsti pred dvanajstimi spovednicami. Ponovno moramo odkriti velikonočni vidik tega zakramenta.

Izhodišče in izvir tega zakramenta je v Jezusu. Daritev njegovega življenja na križu je izvir vse sprave. Desni razbojnik je prvi prejel spravo iz tega izvira: "Danes boš z menoj v raj" (Lk 23,43). Jezus ima oblast odpuščati grehe, to je njegov veliki velikonočni dar in to je prvi dar, ki ga izroča apostolom po svojem vstajenju na velikonočni dan: "Jezus jim je spet rekel: 'Mir vam bodi! Kakor je Oče poslal mene, tudi jaz pošljem vas.' Po teh besedah je dihnil vanje in jim govoril: 'Prejmite Svetega Duha. Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni; katerim jih zadržite, so jim zadržani'" (Jn 20,21-23).

Moji bratje, v tem velikonočnem prizoru preseneča in pretrese to, da Jezus učencem ničesar ne očita. Nasprotno, pozdravi jih s svojim mirom in jim zaupa ta svoj najodličnejši velikonočni dar, da odpuščajo grehe. Jezus bi imel vse razloge, da bi jim očital: vsi so ga zapustili razen Janeza. Niso poskrbeli niti za njegovo truplo, pustili bi ga na križu, zapuščeno, nato pa vrženo v skupno jamo, kakor je bila navada za križane, če nihče ni zahteval njihovega telesa. Ko ne bi bilo teh dveh "svetih laikov", Nikodema in zlasti Jožefa iz Arimateje, bi bili učenci, zaklenjeni iz strahu pred Judi, prepustili Jezusovo telo milosti in nemilosti rimskih vojakov. To ravnanje je sramotno za učence! A Jezus jim prav ničesar ne očita! Mariji Magdaleni naroči: "Pojdi in povej mojim bratom" (Jn 20,17). Imenuje jih "brate", kljub njihovem neslavnemu ravnanju in njihovi strahopetnosti. Na velikonočni večer, ko vstopi pri zaprtih vratih, jih brez vsakega očitka pozdravi: "Mir vam bodi." In namesto da bi jim našteval njihove grehe, jim da oblast odpuščati grehe.

Ali ni tukaj osrednja točka za ponovno odkritje zakramenta sprave: *Jezusovo* odpuščanje! *Njegovo* usmiljenje! Resnično, Jezus nam je odpustil vnaprej. Njegovo usmiljenje je prehitelo vse naše grehe. To zares obrača na glavo vse naše predstave. Mi mislimo, da nam Bog odpušča, če spremenimo svoje življenje. A je obratno: *ker* prejmemo pretresljivo Jezusovo odpuščanje, zato se spreobrnemo in spremenimo življenje. Kolikokrat nam je težko dojeti to logiko: "On nas je prvi ljubil!"

Za nekdanjega profesorja dogmatike se morda zdi presenetljivo, da vzame preprosto redovnico kot pogloblveno pričo, *da bi govorila* o zakramentu sprave. Vsekakor razumem, kako je pater Rózycki, profesor dogmatike in moderator doktorske teze kardinala Wojtyły, okleval, ko mu je ta naročil, naj študira "Dnevnik" sestre Favstine. Bil je nejevoljen: "pobožnosti neke redovnice ..." Na prošnjo kardinala Wojtyły ga je vseeno prebral, v dušku, vso noč; in naslednji dan se je zaradi svoje sodbe opravičil kardinalu Karolu Wojtyły. Bil je pretresen nad tem, kar je ta preprosta redovnica prejela od Jezusa o Božjem usmiljenju.

Pater François-Marie L  thel OCD je v svoji čudoviti knjigi "Teologija svetnikov" (*La th  ologie des saints*) zapisal tale močan in izzivalen stavek: "*Vsi svetniki so teologi. Samo svetniki so teologi.*" Svetost ne nadomesti akademske teologije, vedno potrebne za teološki študij. Toda svetost nam odpira dostop k stvarnosti, o kateri govori učena teologija. Hans Urs von Balthasar je govoril o "izkustveni dogmatiki" svetnikov. Zato si upam zatekati se k sveti Favstini,

preprosti redovnici, da nam pove svoj nauk o zakramentu usmiljenja. Za razliko od male Terezije, ki menda ni imela videnj in prikazovanj (razen "Device s smehljajem"), je bila sestra Favstina krepko deležna Jezusovih videnj in besed. Poglejmo, kaj je povedala o spovedi:

"Danes mi je Gospod dejal: 'Hči, ko prihajaš k sveti spovedi, k izviru mojega usmiljenja, tedaj v tvojo dušo vedno priteče kri in voda, ki je privrela iz mojega Srca, in jo oplemeniti. Vsakokrat, ko prihajaš k sveti spovedi, se vsa potopi z velikim zaupanjem v moje usmiljenje, da bom lahko na tvojo dušo izlil obilje milosti. Ko prihajaš k spovedi, vedi, da jaz sam čakam nate v spovednici. Samo skrivam se za duhovnikom, vendar v duši sam delujem. Tu se beda duše srečuje z Božjim usmiljenjem. Povej ljudem, da iz tega izvira usmiljenja lahko zajemajo milosti samo s posodo zaupanja. Če bo njihovo zaupanje veliko, moja radodarnost ne bo imela meja. Potoki moje milosti preplavljajo ponižne duše. Ošabni so vedno v uboštvu in bedi, ker se moja milost od njih obrača k ponižnim'" (Dnevnik, 1602).

Iz tega izhaja več prvin. Jezus pravi: "Jaz sam te čakam v spovednici." Kako potrebno je, da se tega spomnimo: Kristus krščuje, Kristus "obhaja" evharistijo, Kristus odpušča moje grehe (prim. 2 Vat, B 7). Duhovnik je orodje, deluje pa Gospod. To besedilo tudi nakazuje človekovo bedo. Če jo priznavamo, na neki način "priganjamo" Boga, da pokaže svoje usmiljenje. Zaupanje, ponižnost na koncu – tu srečamo vse velike teme, ki jih je Gospod položil v srce sestre Favstine. Vsem, ki skušajo živeti kot pošteni kristjani, ki se potrudijo, da gredo k spovedi, sveta Favstina svetuje tri reči:

"Ponovno želim povedati tri reči tistemu, ki odločno hrepeni po svetosti in ki želi tudi sadov oziroma koristi od spovedi.

Prvič: popolna iskrenost in odprtost. Tudi najsvetejši in najmodrejši spovednik ne more na silo v dušo vlti tega, kar želi, če kdo ni iskren in odprt. Neiskren in vase zaprt človek se v duhovnem življenju izpostavlja velikim nevarnostim. Gospod Jezus se takšnemu ne razodeva na višji način, ker ve, da od posebnih milosti ne bo imel nikakršnih koristi.

Drugič: ponižnost. Če kdo ni ponižen, mu zakrament spovedi ne koristi kaj dosti. Ošabnost zadržuje človeka v temi. Ne zna se in se ne želi temeljito poglobiti v prepad svoje bede. Pretvarja se in se izmika vsemu tistemu, kar bi ga ozdravilo.

Tretjič: pokorščina. Nepokoren kristjan ne bo nič dosegel, čeprav bi ga spovedal sam Gospod Jezus. Tudi najbolj izkušen spovednik takšnemu človeku ne more pomagati. Nepokorna oseba se izpostavlja velikim nevarnostim, ne napreduje v popolnosti in se v duhovnem življenju ne znajde. Bog zelo bogato obdaruje dušo s svojimi milostmi, vendar samo pokorno dušo" (Dnevnik, 113).

Ta tri razpoloženja srca: iskrenost, ponižnost, pokorščina, so nujno potrebni pogoji za vsako dobro spoved.

A. Iskrenost

"Spovednik je zdravnik duš. Kako more zdravnik predpisati dobro zdravilo, če ne pozna bolezni?" (Dnevnik 112). Kako daleč mora iti iskrenost in odkritost? Sveta Favstina pogosto govori o pomembnosti majhnih reči:

"Dogaja se tudi, da spovednik drobne stvari omalovažuje. Vendar v duhovnem življenju ni nič nepomembnega. Včasih na videz majhna stvar odkrije kaj velikega in je za spovednika pri spoznavanju duše kakor snop svetlobe. Veliko duhovnih odtenkov se skriva v neznatnih stvareh. Nikoli ne more nastati velika stavba, če majhne opeke zavržemo. Od nekaterih ljudi Bog zahteva veliko čistost, zato jim pošilja globlje spoznanje njihove bede. Razsvetljen z nebeško lučjo človek bolje spozna, kaj je Bogu všeč – in kaj ni. Greh ustreza spoznanju in razsvetljenju duše. Prav tako nepopolnost. Čeprav spovedanec ve, da v zakrament spovedi spada le greh, igrajo v prizadevanju za svetost majhne stvari pomembno vlogo, zato jih spovednik ne sme omalovaževati. Potrpežljivost in blagost spovednika odpirata pot do najglobljih skrivnosti duše, ki skoraj nevede odkriva svoje brezdanje globine in se počuti močnejšo in odpornejšo. Bojuje se bolj pogumno, bolj si prizadeva, ker ve, da bo za to morala dajati odgovor" (Dnevnik, 112).

Pogosto si rečemo: kaj bo o meni mislil duhovnik, če sem resnično pošten in ne prikrijem nekaj tega, kar sem storil? V tem pogledu je zelo močna izkušnja patra Pija: tistim, ki niso bili iskreni pri spovedi, je naštel vse njihovo "pozabljene" točke. Zelo pomembno je, da ne olepšujemo svoje bede. A res je težko biti povsem v resnici. Kot spovednik imam v svojem duhovniškem življenju med najpomembnejšimi izkušnjami to, da srečam iskrenost oseb, ki se spovedujejo. To nas oblikuje, nas preoblikuje, nas kliče k ponižnosti in občudovanju.

Iz svoje izkušnje kot spovednik pa moram povedati, da največji vtis vedno napravijo tiste spovedi, ki so najbolj ponižno poštene. Kakor to razloži sveta Favstina: "Včasih več stane priznati majhno stvar kakor veliko" (Dnevnik, 225). Za tistega, ki spoveduje, je nekakšna milost: ve, kar je priznано pri spovedi, je naposled kakor "zakopano", ne vedno pozabljeno, toda nihče ni preobremenjen. Vrženo je v ogenj Božje ljubezni.

Končno, tisti, ki se spovedujejo, ne vedo, kakšno uslugo s svojo spovedjo napravijo nam duhovnikom. Duhovnik, ki ni sam od sebe komu simpatičen, more tedaj sam prejeti zelo velike milosti, da mu pride na pomoč. Spovedovati je velik blagoslov za nas duhovnike. To nam pomaga, da se bolje spovedujemo tudi sami in nas spodbuja k dobremu. Duhovnik je nagrajen z odkritostjo tistih, ki se spovedujejo, in z dejstvom, da je Jezusovo orodje. Vernikom je treba povedati, koliko dobrega nam storijo, ko se pridejo spovedat k nam, ko nas prosijo za sveto spoved!

Seveda se ne sme dogajati, da iskrenost postane pretiravanje tankovestnosti. To je bila skušnjava za sestro Favstino. V svojem dnevniku pripominja:

"Naslednjega dne sem razločno slišala besede: 'Vidiš, Bog je tako svet, ti si pa grešna. Ne pristopaj k njemu, spovej se vsak dan.' In resnično, na kar koli sem pomislila, vse se mi je zdelo grešno. Vendar svetega obhajila nisem opustila, k spovedi pa sem nameravala iti ob svojem času, ker nisem imela izrecnega zadržka. Vendar, ko se je približal dan spovedi, sem pripravila cel tovor grehov, da bi se jih obtožila. Ko pa sem se približala rešetki, mi je Bog dovolil obtožiti se le dveh nepopolnosti, čeprav sem si prizadevala, da bi se tako spovedala, kot sem se pripravila. Ko sem odšla iz spovednice, mi je Gospod rekel: Moja hči, vsi ti grehi, ki si se jih hotela spovedati, v mojih očeh niso grehi, zato sem ti odvzel možnost, da se jih spoveš. Spoznala sem, da satan hoče vznemirjati moj mir in mi prišepetava pretirane misli. – Odrešenik, kako velika je tvoja dobrot!" (Dnevnik, 1802)

B. Ponižnost

Drugo zahtevano razpoloženje za dobro spoved je ponižnost. Ta je zelo blizu resnici, ker gre za to, da sami sebe vidimo takšne, kakršni v resnici smo.

"O, moj Jezus, v zahvalo za neštete milosti ti darujem dušo in telo, razum in voljo in vsa čustva svojega srca. Po zaobljubah sem se ti vsa darovala, nič več nimam, kar bi ti lahko še darovala. Jezus mi je rekel: Moja hči, nisi mi darovala tega, kar je resnično tvoje. Poglobila sem se vase in spoznala, da Boga ljubim z vso močjo svoje duše; nisem pa mogla spoznati, česa še nisem darovala Gospodu. Vprašala sem: 'Jezus, povej mi, kaj, in jaz ti bom to takoj podarila z vso radodarnostjo srca.' Jezus mi je ljubeznivo rekel: 'Hči, izroči mi svojo bedo, ker je to izključno tvoja last!' V tem trenutku je razsvetlil žarek svetlobe mojo dušo in spoznala sem vse brezno svoje bede. Takoj sem se z velikim zaupanjem oklenila presvetega Srca Jezusovega in tudi če bi imela na vesti grehe vseh pogubljenih, ne bi podvomila v Božje usmiljenje, marveč bi se s srcem, kot prah ponižnim, vrgla v globine tvojega usmiljenja. Verujem, Jezus, da me ne bi pahnil od sebe, ampak bi mi z roko tvojega namestnika dal odvezo" (Dnevnik, 1318).

Obstaja torej ena sama meja Božjemu usmiljenju, namreč misel, da ima usmiljenje mejo. To je velika Kajnova skušnjava: "Moja krivda je prevelika" (1 Mz 4,13) ali Judeževa skušnjava (prim. Mt 27,3-10). Nobena krivda ni prevelika, če jo le priznamo, izpovemo in z zaupanjem vržemo v ogenj Božjega usmiljenja. Toda krivda razjeda, če je nismo izrazili, priznali, izpovedali; tedaj jo težko nosimo, tedaj je kakor infekcijsko žarišče, ki nevidno okuži vse.

To velja tudi za tisto, kar se tiče varstva otroka pred njegovim rojstvom. Ne bomo napredovali, dokler breme milijon krat ponovljene krivde do umorjenih otrok ne najde Božjega usmiljenja. Samo tedaj je mogoče krivdi pogledati v obraz in jo poimenovati. Dokler ostaja grozen očitek: mi smo morili otroke, človek čuti potrebo, da potlači krivdo. Pretežka je, da bi jo prenašali. A če jo potlačimo, ostaja. To velja za vsako krivdo, ki se ni srečala z Božjim

usmiljenjem. Ne moremo si dovoliti, da priznamo svojo krivdo, če to vodi k javnemu preziru in obsojanju. Toda Jezusu morem priznati vse, ker vem: njegovo usmiljenje me nestrpno pričakuje!

"Čeprav bi bili grehi duš črni kakor noč, če se grešnik zateče k mojemu usmiljenju, mi izkaže največjo čast in proslavi moje bridko trpljenje" (Dnevnik, 378).

Oznanjati to ni le pobožna vaja, prihranjena izbranim dušam. Pomembnost usmiljenja je zelo veliko za našo družbo. V zaupanju v njegovo usmiljenje zdaj ni več potrebno tlačiti krivde, lahko jo povemo in prejmemo ozdravitev. Ponovno odkritje spovedi je želja za Cerkev samo, a pomembna je tudi za vso družbo. Ponovno se moramo naučiti gledati na krivdo v njeni stvarnosti, vedoč, da Božje usmiljenje more premagati vsako krivdo, tudi največjo, tudi najhujšo.

C. Pokorščina

Tretja prvina je pokorščina. To je tista točka, ki vzbuja največ ugovorov, kar se tiče spovedi. Neprijetno je, da se moraš nekomu spovedovati. Zakaj naj bi se spovedoval duhovniku? Tudi on je grešnik kakor jaz, človek kakor vsi drugi! Jaz to lahko uredim sam s svojim Bogom! Sveta Favstina je nekoč začutila to skušnjava:

"Silna skušnjava. Ko mi je Gospod dal spoznati, kako prijetno mu je čisto srce, sem globlje spoznala svojo bedo. Ko pa sem se začela pripravljati na sveto spoved, so me napadle močne skušnjave proti spovednikom. Satana nisem videla, čutila pa sem njegov strašen bes. ... 'Da, obtožiti se grehov, to ni težko, toda odkriti najbolj skrite kotičke srca, si biti na jasnem glede delovanja Božje milosti, govoriti o vsaki Božji zahtevi, vse to, kar se dogaja med menoj in Bogom, o tem govoriti človeku, to presega moči.' Čutila sem, da se bojujem s silami teme in sem zavpila: 'O Kristus, ti in duhovnik sta eno; k spovedi grem kakor k tebi, ne pa k človeku.' Ko sem se približala rešetki, sem najprej odkrila svoje težave. Duhovnik je rekel, da bolje nisem mogla storiti, kakor da sem najprej razkrila hude skušnjave. Po spovedi so vse splahnele, moja duša se veselila v miru" (Dnevnik, 1715).

Nadležno je spovedovati se nekomu in tako bo vedno, vendar je potrebno in zveličavno. Zaupam, da mi Jezus govori po posredovanju duhovnika. Kako pogosto sem to doživel! Seveda je treba razlikovati med spovednikom in duhovnim svetovalcem. Težavno je najti "duhovnega voditelja". Sveta Favstina je imela srečo, da je po Božji volji našla v blaženem Michalu Sopockem (+1975) odličnega duhovnega spremljevalca. Vsi ljudje nimajo te sreče, toda vsakdo ima možnost iskati duhovnika, pa naj bo še tako ubog, in mu preprosto izpovedati svoje grehe, vedoč, da mu govori Jezus sam. Sveta Favstina razlaga poslanstvo, ki ji ga je dal Jezus, in pravi, da se to tiče nas vseh:

"Piši in pripoveduj o mojem usmiljenju. Povej ljudem, kje naj iščejo tolažbo, to je pri sodišču usmiljenja. Tam so največji čudeži, ki se neprestano ponavljajo. Za ta čudež se ni treba odpraviti na daljno romanje, tudi ni treba prirejati kakih zunanjih obredov, ampak zadostuje z vero pristopiti k nogam mojega namestnika in mu izpovedati svojo bedo; in čudež Božjega usmiljenja se pokaže v vsej svoji polnosti. Čeprav bi bila duša kakor razpadajoče truplo in čeprav bi po človeško ne bilo več možnosti za obuditev in bi bilo že vse izgubljeno – po božje ni tako. Čudež Božjega usmiljenja to dušo popolnoma obudi. O ubogi, ki ne uporabijo tega čudeža Božjega usmiljenja; zaman boste klicali, ker bo prepozno" (Dnevnik, 1448).

Bodimo torej pričevalci usmiljenja in prosimo Jezusa, naj oblikuje naše srce, naš razum, naša čustva, naše oči, naša ušesa, naša usta, naše roke in naše noge, kakor to prosi sveta Favstina v svoji veliki molitvi. Naj nas Jezusovo usmiljenje v celoti oblikuje in prekali, da bi bili njegove žive priče.